

ГОДИШНО ОПОВЕСТЯВАНЕ
Консолидирана основа

2017 година

Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 575/2013 на Европейския парламент и Съвета
от 26.06.2013 година

Юни 2018 г.

Съдържание

Отчетна единица.....	3
Отчетна валута	3
Обхват и методи на консолидация.....	3
Политики и правила за управление на рисковете	4
Структура и елементи на Собствения капитал.....	8
Капиталови изисквания	8
Вътрешен анализ на капитала.....	8
Капиталови изисквания за кредитен риск	8
Капиталови изисквания за пазарен риск.....	14
Капиталови изисквания за операционен риск.....	14
Информация за признати АВКО и АЕЗ при прилагане на стандартизиран подход за кредитен риск 17	
Свободни от тежести активи	17
Вътрешни модели за пазарен риск.....	17
Експозиция към операционен риск.....	17
Капиталови инструменти в банковия портфейл	18
Лихвен риск в банковия портфейл.....	18
Секюритизация.....	18
Техники за редуциране на кредитен риск	18
Ливъридж.....	19
Политика и практика за възнагражденията.....	19
Събития настъпили след датата на отчета	21

Отчетна единица

Група Българска банка за развитие (Групата) включва дружество-майка – Българска банка за развитие АД (ББР/Банката) и нейните дъщерни дружества - Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ/Фондът) и Микрофинансираща институция ДЖОБС (МФИ).

Дружество-майка

Българска банка за развитие АД първоначално е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество в България под наименованието “Насърчителна банка” АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ДВ 43/29.04.2008 г.). С него е уредена структурата и обхвата на дейността на банката, вкл. и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества. По силата на този закон функциите, всички права и задължения са приложени към Насърчителна банка АД. Съгласно изискване на закона е проведено Общо събрание на акционерите й (26.06.2008 г.), на което е променено наименованието й на “Българска банка за развитие” и уставът й е приведен в съответствие с новите законови изисквания към банката.

Адресът на управление на банката е: гр. София, ул. Дякон Игнатий № 1.

Дъщерни дружества

Националният гаранционен фонд е учреден на 12.08.2008 г. като еднолично акционерно дружество, със 100% участие на ББР.

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ) е регистрирана на 14.01.2011 г. като еднолично акционерно дружество, със 100% участие на ББР.

Отчетна валута

Функционалната валута и валутата на представяне на отчета на банката е българският лев.

Обхват и методи на консолидация

Настоящото оповестяване е изготвено на консолидирана основа за всички участия на Банката в контролираните от нея финансови институции.

В консолидирания финансов отчет съставен според действащите счетоводни стандарти, както и за целите на настоящето оповестяване, отчетите на включените дъщерни дружества (Национален гаранционен фонд ЕАД и Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД) са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществени обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно груповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешно групова печалба или загуба.

Политики и правила за управление на рисковете

Стратегии и процеси за управление на всяка отделна категория риск

Управлението на риска в Българска банка за развитие АД и Групата представлява комплекс от методи и процедури, които Банката използва за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции. Банката управлява следните основни категории риск:

- Кредитен;
- Ликвиден;
- Пазарен;
- Операционен.

При управление на рисковете Групата прилага политики и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност.

Управление на кредитния риск

Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2017 г.

Управление на ликвидния риск

Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2017 г.

Управление на пазарния риск

Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2017 г.

Управление на операционния риск

Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2017 г.

Структура и организация на функциите по управление на риска

За дружеството-майка Българска банка за развитие АД

Комитет по риска – по предложение на УС приема ограничения и лимити по отношение на икономически отрасли, лимити за високорискови клиенти, лимити за концентрация на кредитния портфейл и по отношение концентрация на застрахователното покритие по обезпеченията. Минимум веднъж на тримесечие разглежда цялостния рисков профил на банката;

Управителен съвет – отговаря за общият подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете. В качеството си на орган за одобрение на кредитни сделки – взема решение по кредитните предложения, както на ниво кредитни сделки и кредитополучатели, така и общо за кредитния портфейл на банката;

Комитет за управление на активите и пасивите (КУАП) – отговаря за стратегическото управление на активите и пасивите, за управлението на пазарните рискове, включително ликвиден, за управлението на кредитния риск и отговаря за оценката на качеството и класификацията на експозициите.

Изпълнителни директори и членове на УС – осъществяват текущ оперативен контрол по поддържане и спазване на определените лимити за конкретните видове риск и прилагането на разработените процедури.

Банката осъществява централизирано управление на риска, което се изразява в:

- Приемане на политики и процедури и непосредствен ангажимент в процеса по управление на рисковете от Управителния съвет и Комитет по риска;
- Делегиране на ясни права и отговорности на служителите от съответните звена;
- Разделяне на дейностите по управление и контрол на риска от бизнес дейностите, които генерират риск.

За осъществяване на адекватно управление на кредитния риск в банката са създадени и постоянно действат органи, вземащи решения и контролиращи процеса на кредитиране в ББР:

- Надзорен съвет - съгласува решенията на Управителния съвет за поемане на кредитен риск, съгласно компетенциите и лимитите заложи в Устава на банката и Наръчник за кредитна дейност;
- Управителен съвет – взема решения за одобряване на нови кредити и промяна на условията по съществуващи такива до размера на правомощията му. Управителният съвет взема решение след разглеждане и обсъждане на предложенията на бизнес-звената, на становището на управление "Риск", управление „Правно“ и оценките на обезпеченията.
- Комитет по риска – наблюдава стратегията за риска и склонността на банката към поемане на риск, чрез политики, стратегии, лимити. Извършва преглед на цялостния рисков профил на банката поне веднъж на тримесечие.

Специализираният орган за централизирано управление на ликвидността е Комитет за управление на активи и пасиви (КУАП). КУАП провежда политиката по управление на ликвидността в съответствие с общата стратегия на Банката, извършва системен анализ на ликвидността, наблюдава, анализира и прогнозира паричните потоци и падежните таблици при сценарии "действащо предприятие" и "ликвидна криза". КУАП следи адекватността на ликвидните активи и предлага на Управителния съвет промяна в насоките на развитие на Банката, в съответствие с текущото или потенциалното състояние на ликвидността, диверсификация на активите и пасивите. Съставът на КУАП се определя от Управителния съвет на Банката.

КУАП е специализиран вътрешен орган за наблюдение, оценка, класифициране и провизиране на рисковите експозиции през 2017 г.

Контролът на пазарния риск е поверен на КУАП. Комитетът прави преглед на влиянието на лихвения риск и другите банкови рискове върху текущата ликвидност и набелязва оперативни мерки за управление на ликвидността и за оптимизиране на рисковете.

Управления „Риск“ и „Ликвидност“ следят за ежедневното прилагане на политиките за управление на риска, приети от Управителния съвет на Банката.

За осъществяване на адекватно управление и контрол на операционния риск в Банката е възприет модел с три нива на защита.

- Първото ниво на защита обхваща звената в Банката с бизнес или поддържащи функции. Тези структури имат първостепенна отговорност за превантивен контрол на операционния риск, за изпълнение на стандартите и политиките на Банката и предприемане на ефективни действия за управлението му.
- Второто ниво на своевременна защита има оперативни отговорности и обхваща Управителния съвет, подпомаган от управление "Риск". Тези структури имат отговорност за реализиране на политиката по управление на операционния риск и осигуряване на спазването ѝ.

Дейността по контрол на операционния риск се осъществява по ред и правила, приети от Управителния съвет.

- Трето ниво - Комитетът по риска контролира цялостното спазване на политиките по управление на риска и общия рисков профил на банката.

За дъщерното дружество Национален гаранционен фонд (Фондът):

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

Управителен съвет на ББР АД (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;

Съвет на директорите – отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;

Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция.

Отдел „Риск и мониторинг“ – осъществява мониторинг по отношение на гарантираните портфейли и обезпечението по кредитите. Най-малко веднъж годишно се извършва проверка на изпълняваните икономически и социални изисквания от МСП, ползващи гаранции от „Национален гаранционен фонд“ ЕАД.

За дъщерното дружество Микрофинансираща институция Джобс:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия. Също така анализира кредитните сделки на стойност над 100 хил. лв. от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване;

Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск, в т.ч. и по отделни сделки;

Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;

Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и Член на СД) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи;

Отдел Управление на риска – разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

Обхват и естество на системата за измерване и отчитане на риска

Групата е създавала ясно дефинирана организационна структура с подходящо разпределение на отговорностите между отделните управленски нива и независимост между структурите, поемащи риск, и тези, които извършват оценка и контрол на риска. Системата за измерване и отчитане на риска обхваща идентифициране, измерване, мониторинг и контрол на кредитния, ликвидния, пазарния и операционния риск и др. Системата обхваща всички процеси и оценява експозициите, които са отразени балансово, както и задбалансовите позиции, които са носители на риск и при определени условия могат да имат влияние върху приходите и разходите, както и върху размера на балансовите позиции на Групата.

Редуциране на риска

Склонността на Групата към поемане на риск се определя от капацитета ѝ, който зависи от размера и структурата на наличния капитал и способността за увеличаване на капитала. Основният инструмент, който ББР използва за редуциране на различните видове риск и ограничаването им до приемливи нива е системата от лимити. Освен това Групата на ББР възприема ниско ниво на експозиция към пазарен риск, която поддържа чрез ограничаване и контрол, докато разходите за това не превишат ползите от ниската степен на риск.

Брой на директорските постове, заемани от членовете на ръководния орган

Управлението на Българска банка за развитие АД (дружеството-майка) се осъществява чрез двустепенна форма, която включва Надзорен съвет (съставен от трима членове) и Управителен съвет (съставен от четирима членове към 31.12.2017 г., трима от които са и Изпълнителни директори). Няма член на ръководния орган/УС, който да е Директор/Началник Управление на звено в Банката.

В управлението на дъщерните дружества участва поне един от членовете на Управителния съвет на дружеството-майка (Банката).

Политика за подбор на членовете на ръководния орган

Групата на ББР спазва изискванията на Закона за кредитните институции (ЗКИ) и Наредба 20 на БНБ за издаване на одобрения за членове на управителния съвет (съвета на директорите) и надзорния съвет на кредитна институция и изисквания във връзка с изпълнение на техните функции. В съответствие с приложимите регулации е създаден помощен орган към Надзорния съвет - Комитет за подбор.

Политика за осигуряване на разнообразие при подбора на членовете на ръководния орган

Групата на ББР спазва изискванията на ЗКИ и Наредба 20 на БНБ, като се стреми да следва подход на диверсификация за определяне на ресорните области и дейности на управление, съобразени със знанията и уменията на членовете на ръководния си орган.

Групата на ББР предстои да разработи политики в съответствие с ЕВА/GL/2017/11, издадени от ЕБО и взето решение от УС на БНБ за прилагане от 1 януари 2019 г. на „Насоки за оценка на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции“.

Комитет по риска

С решение на Надзорния съвет от 24.01.2015, в Банката е създаден Комитет по Риска, който на база чл.5 и чл.6 от Наредба 7 на БНБ от 24 април 2014, се съставява от членовете на Надзорния съвет на ББР. В рамките на 2017 година са проведени три заседания на Комитета по риска на ББР, на които са разгледани обобщените тримесечни доклади на управление „Риск“ относно управлението на рисковете в Групата.

Потоците от информация за риска, изпращана към ръководния орган

Управление „Риск“ следи и докладва изпълнението на определените в нормативната уредба лимити за управление и контрол на присъщите в дейността на банката рискове. Докладването се извършва на регулярна база и при необходимост и е насочено към отговорните органи и комитети в банката (КУАП, Комитет по Риска, УС и др.).

Структура и елементи на Собствения капитал

Собственият капитал на Групата Българска банка за развитие към 31.12.2017 г. е в размер на 739,513 хил. лв. и в сравнение с края на предходната година е с 19,171 хил. лв., или с 2,7 % по-висок.

(хил. лв.)

	2017	2016
<u>СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА</u>	739 513	720 342
КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	739 513	720 342
БАЗОВ СОБСТВЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	739 513	720 342
Акционерен капитал	601 774	601 774
Законови резерви	71 989	66 159
Допълнителни резерви	68 105	48 722
Натрупан друг всеобхватен доход	10 961	6 555
Нематериални активи	(282)	(248)
Преходни корекции на базовия собствен капитал от първи ред	(2 205)	(2 620)
Елементи на или приспадания от базовия собствен капитал от първи ред - други	(10 829)	0
ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	0	0
КАПИТАЛ ОТ ВТОРИ РЕД	0	0

Капиталови изисквания

Вътрешен анализ на капитала

Основната цел на вътрешния анализ на капитала в Групата на Българска банка за развитие е поддържане на оптимална капиталова адекватност, т.е. поддържане на оптимално капиталово покритие на банковите рискове за осигуряване на стратегическите цели на Групата, при спазване на банковите регулации и приложимото законодателство.

Сложността и обхватът на извършвания вътрешен анализ на капитала е в съответствие с естеството, големината и сложността на дейността на Банката и нейните дъщерни дружества. Осъществяваният в Банката вътрешен анализ на капитала обхваща размера, вида (структурата му по елементи) и разпределението му за покриване на всички рискове, на които тя е, или може да бъде изложена на дейността си. Вътрешният анализ на капитала включва следните аспекти:

- Анализ на размера на необходимия капитал – количествена оценка на капиталовите изисквания по отделни рискове чрез прилагане на стрес-тестове, с оглед определяне размера на необходимия капитал при симулиране на критични сценарии.
- Анализ на вида (структурата) на необходимия капитал - текуща оценка през годината за изпълнението на поставените цели за преобладаващо участие на постоянния във времето капитал.
- Анализ на разпределението на необходимия капитал - периодична оценка на изпълнението на стратегията на Банката за поддържане на допустими равнища на кредитен, пазарен, операционен и ликвиден риск и анализ на динамиката при разпределението на капитала по видове рискове.

Капиталови изисквания за кредитен риск

При изчисляване на капиталовите изисквания за кредитен риск Групата на Българска банка за развитие използва стандартизиран подход. Капиталовите изисквания за кредитен риск покриват кредитния риск и риск от разсейване в банков портфейл и риск от контрагента за цялостната дейност. Банката не поддържа търговски портфейл и не изчислява капиталови изисквания за позициите в търговски портфейл по отношение на пазарния риск. Участват балансовите активи, приравнените задбалансови

позиции и извънборсовите деривативни инструменти. Капиталовото изискване за кредитен риск по стандартизиран подход е 8%.

В таблицата по-долу са представени капиталовите изисквания за кредитен риск по класове експозиции.

Капиталови изисквания за кредитен риск към 31.12.2017 г.

(в хил. лв.)

Наименование	Размер на рисковите експозиции	Капиталови изисквания 8.00%	Структура
<u>РАЗМЕР НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ ЗА КРЕДИТЕН РИСК, КРЕДИТЕН РИСК ОТ КОНТРАГЕНТА И РИСК ОТ РАЗСЕЙВАНЕ И СВОБОДНИ ДОСТАВКИ</u>			
Стандартизиран подход	1 380 418	110 434	100.00%
Централни правителства или централни банки	0	0	0.00%
Регионални правителства или местно органи на власт	202	16	0.01%
Субекти от публичния сектор	9 506	760	0.69%
Многостранни банки за развитие	939	75	0.07%
Институции	125 719	10 058	9.11%
Предприятия	852 895	68 232	61.79%
На дребно	17 325	1 386	1.26%
Обезпечени с ипотека върху недвижими имоти	101 621	8 130	7.36%
Експозиции в неизпълнение	191 704	15 336	13.89%
Високо рискови експозиции	2 936	235	0.21%
Експозиции в капиталови инструменти	152	12	0.01%
Други позиции	77 419	6 194	5.60%

Групата на Българска банка за развитие обслужва основно корпоративни клиенти и кредитни институции, затова капиталовите изисквания за тях са най-големи: за клас експозиции „Предприятия“ са с най-голям относителен дял – 61,79%, следва клас „Институции“ с 9,11%.

Експозиция към кредитен риск от контрагента

Доколкото основната част от сделките, които са обект на третиране като кредитен риск от контрагента се сключват с други местни и чуждестранни банки, идентифицирането, измерването, мониторингът и контролът на тези експозиции са регламентирани във вътрешнобанковата нормативна уредба.

При управлението на контрагентния риск Банката отчита следните източници на риск:

- Риск от неизпълнение (Default risk), вкл. държавен риск и риск от неизпълнение на контрагента;
- Риск от концентрация (Concentration risk);
- Сетълмент риск (Settlement risk).

Методиката за анализ обхваща количествени и качествени групи фактори, определящи интегрална оценка на риска от неизпълнение и характеризиращи миналото и текущото състояние на банките-контрагенти, техния потенциал и перспективи за развитие, както и влиянието на външната среда и пазарната конюнктура върху степента на риска. Тези групи фактори са обобщени като:

1. Капиталова адекватност;
2. Качество на активите;
3. Възвръщаемост;
4. Ликвидност и финансиране;
5. Собственост и външна среда;
6. Капиталова подкрепа.

Обемът на анализа зависи от редица фактори като: размер, срок и вид на кредитната линия / кредита, натрупан опит при предишни контакти на Банката и дъщерните ѝ дружества (вкл. и на други банки и

институции) с банката-контрагент, резултатите от нейната дейност, наличието на достатъчно и бързоликвидно обезпечение и др. Степента на риска, който Групата е готова да поеме, се определя във всеки конкретен случай съобразно кредитната ѝ политика и съобразно спецификите на кредитната линия, по която ще се явява посредник съответната банка. При оценка на кредитоспособността на всеки кандидат за посредник трябва да се анализира възможно най-широката и представителна информация, свързана с цялостното му състояние. Там, където съществуват специфични особености, следва те да се отчитат чрез вариативност на относителното тегло на отделните рискови компоненти.

Експозиция към кредитен риск и риск от разсейване

Съгласно счетоводната политика на Банката финансовият актив е обезценен, ако отчетната му стойност е по-голяма от очакваната възстановима стойност. При изчисляване на капиталовите изисквания за кредитен риск Групата на Българска банка за развитие използва стандартизиран подход. За редуциране на кредитния риск се прилага опростен подход чрез техника за заместване на експозициите (обезпечена защита чрез бързоликвидни активи или гаранции).

Общата сума на експозициите (преди отчитане на ефектите от редуциране на кредитния риск) към 31.12.2017 г. е 3,376,587 хил. лв. В таблицата по-долу е показано разпределението на експозициите по класове.

(хил. лв.)	Балансова експозиция	Деривати	Задбалансова експозиция	Общо 31.12.2017	Структура % 31.12.2017
Централни правителства или централни банки	736 285	-	-	736 285	21.81%
Регионални правителства или местно органи на власт	1 008	-	-	1 008	0.03%
Субекти от публичния сектор	9 506	-	-	9 506	0.28%
Многостранни банки за развитие	2 482	-	4 694	7 176	0.21%
Институции	198 911	-	408	199 319	5.90%
Предприятия	413 665	-	511 416	925 081	27.40%
Експозиции на дребно	753 187	-	393 542	1 146 729	33.96%
Експозиции, обезпечени с ипотеки върху недвижими имоти	110 894	-	4 853	115 747	3.43%
Експозиции в неизпълнение	159 994	-	1 751	161 745	4.79%
Високо рискови експозиции	353	-	1 604	1 957	0.06%
Експозиции в капиталови инструменти	152	-	-	152	0.00%
Други позиции	71 882	-	-	71 882	2.13%
Общо	2 458 319	-	918 268	3 376 587	100.00%

Балансовите позиции включват всички активи на Банката (нето, след приспадане на провизии за загуби от обезценка), с изключение на сумите, отразени като намаления на собствения капитал. Задбалансовите експозиции са съставени от неуسوени суми по разрешени кредити и издадени банкови гаранции.

Средният размер на експозициите (преди отчитане на ефектите от редуциране на кредитния риск) за 2017 г. е 3,133,485 хил. лв. В таблицата по-долу е показано разпределението на средния за 2017 размер на експозициите по класове.

(в хил. лв.)	Балансови позиции	Деривати	Задбалансова експозиция	Общо	Структура
--------------	-------------------	----------	-------------------------	------	-----------

Централни правителства или централни банки	502 534	-	-	502 534	16.04%
Регионални правителства или местно органи на власт	1 040	-	-	1 040	0.03%
Субекти от публичния сектор	23 511	-	3 555	27 066	0.86%
Многостранни банки за развитие	2 499	-	4 694	7 193	0.23%
Институции	218 883	-	313	219 196	7.00%
Предприятия	433 552	-	439 413	872 965	27.86%
Експозиции на дребно	706 719	-	444 720	1 151 439	36.75%
Експозиции, обезпечени с ипотеки върху недвижими имоти	108 435	-	15 555	123 990	3.96%
Експозиции в неизпълнение	157 566	-	2 110	159 676	5.10%
Високо рискови експозиции	323	-	1 654	1 977	0.06%
Експозиции в капиталови инструменти	151	-	-	151	0.00%
Други позиции	66 258	-	-	66 258	2.11%
Общо	2 221 471	-	912 014	3 133 485	100.00%

Разпределение по рискови тегла

В таблицата по-долу е показано разпределението на експозициите по класове и рискови тегла (преди отчитане на ефектите от редуциране на кредитния риск):

Клас Експозиция	Рискови тегла								Общо
	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	
Централни правителства или централни банки	736 285	-	-	-	-	-	-	-	736 285
Регионални правителства или местно органи на власт	-	1 008	-	-	-	-	-	-	1 008
Субекти от публичния сектор	-	-	-	-	-	9 506	-	-	9 506
Многостранни банки за развитие	2 482	4 694	-	-	-	-	-	-	7 176
Институции	-	84 938	-	9 876	-	101 711	2 794	-	199 319
Предприятия	-	-	-	-	-	925 081	-	-	925 081
Експозиции на дребно	-	-	-	-	1 146 729	-	-	-	1 146 729
Експозиции, обезпечени с ипотеки върху недвижими имоти	-	-	9 826	15 478	-	90 443	-	-	115 747
Експозиции в неизпълнение	-	-	-	-	-	100 550	61 195	-	161 745
Високо рискови експозиции	-	-	-	-	-	-	1 957	-	1 957
Експозиции в капиталови инструменти	-	-	-	-	-	152	-	-	152
Други позиции	244	-	-	-	-	67 784	-	3 854	71 882
Общо	739 011	90 640	9 826	25 354	1 146 729	1 295 227	65 946	3 854	3 376 587

Географско разпределение

Групата на Българска банка за развитие АД няма подразделения извън страната и дейността ѝ основно е на българския пазар. В края на годината 97.35 % от активите и задбалансовите експозиции на Банката са инвестирани в България, 2.65 % в страни от Европа и останал свят.

В таблицата по-долу е показано разпределението на експозициите по класове и региони (преди отчитане на ефектите от редуциране на кредитния риск):

(хил. лв.)

Клас Експозиция	Европа- страни от ЕС (без България)		Европа- страни извън ЕС	Русия	САЩ	Други	Общо
	България	България)					
Централни правителства или централни банки	736 285	-	-	-	-	-	736 285
Регионални правителства или местно органи на власт	1 008	-	-	-	-	-	1 008
Субекти от публичния сектор	9 506	-	-	-	-	-	9 506
Многостранни банки за развитие	0	7 176	-	-	-	-	7 176
Институции	174 207	10 999	2 794	9 724	1 595	-	199 319
Предприятия	869 786	8 327	-	0	-	46 968	925 081
Експозиции на дребно	1 146 729	-	-	0	-	-	1 146 729
Експозиции, обезпечени с ипотеки върху недвижими имоти	115 747	-	-	0	-	-	115 747
Експозиции в неизпълнение	161 745	-	-	0	-	-	161 745
Високо рискови експозиции	1	1 956	-	0	-	-	1 957
Експозиции в капиталови инструменти	152	-	-	0	-	-	152
Други позиции	71 882	-	-	0	-	-	71 882
Общо	3 287 048	28 458	2 794	9 724	1 595	46 968	3 376 587

Разпределение по отрасли

По-долу са представени данни за балансовата експозиция на Групата по отрасли и класове експозиции.

(хил. лв.) Балансова експозиция по отрасли и класове експозиции	Финансов и услуги	Държавно управление	Промислен ост	Строителст во	Операции с недвижими имоти	Транспорт	Търговия	Събиране и обезврежда не на отпадъци	Селско стопанство	Туристически и услуги	НТООД	Физически и лица	Други	Общо
Централни правителства или централни банки	447 405	288 880	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	736 285
Регионални правителства или местно органи на власт	-	1 008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 008
Субекти от публичния сектор	-	9 506	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9 506
Многостранни банки за развитие	2 482	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 482
Институции	198 911	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	198 911
Предприятия	25 361	-	174 169	48 367	0	96 182	25 841	8 349	2 136	0	-	-	33 260	413 665
Експозиции на дребно Експозиции, обезпечени с ипотечи върху недвижими имоти	4	-	7 420	799	187	1 052	5 113	50	5 950	2 200	728 010	899	1 503	753 187
Експозиции в неизпълнение	-	-	7 720	20 495	19 119	0	141	-	12 068	555	-	1 972	48 824	110 894
Високо рискови експозиции	-	7 000	71 318	30 301	30 166	8 028	1 538	0	11 602	6 401	-	16	617	159 994
Експозиции в капиталови инструменти	353	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	353
Други позиции	139	-	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	152
Други позиции	244	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71 638	71 882
Общо	674 899	299 401	260 627	99 962	49 472	105 262	32 646	8 399	31 756	9 156	728 010	2 887	155 842	2 458 319

С най-голям относителен дял са експозициите за отрасъл „Финансови услуги“ –27,46%, „Промисленост“ – 10,60% и „Държавно управление“ – 12,18%.

Разпределение по остатъчен падеж

По-долу са представени данни за балансовата експозиция на Групата по остатъчен падеж и класове експозиции.

Балансова експозиция по остатъчен падеж и класове експозиции	(хил. лв.)						Общо
	до 1 месец	до 3 месеца	до 1 година	от 1 до 5 години	над 5 години	с неопределен падеж	
Централни правителства или централни банки	514 750	-	-	137 562	83 973	-	736 285
Регионални правителства или местно органи на власт	594	-	-	414	-	-	1 008
Субекти от публичния сектор	-	-	9 506	-	-	-	9 506
Многостранни банки за развитие	-	-	-	-	-	2 482	2 482
Институции	75 817	122	19 377	10 948	92 647	-	198 911
Предприятия	20 459	12 163	65 617	197 555	117 871	-	413 665
Експозиции на дребно	1 225	190	3 058	748 238	476	-	753 187
Експозиции, обезпечени с ипотеки върху недвижими имоти	1 001	526	7 050	34 926	67 391	-	110 894
Експозиции в неизпълнение	444	301	47 520	79 026	32 703	-	159 994
Високо рискови експозиции	-	-	-	-	-	353	353
Експозиции в капиталови инструменти	-	-	-	-	-	152	152
Други позиции	244	-	15 344	15 875	-	40 419	71 882
Общо	614 534	13 302	167 472	1 224 544	395 061	43 406	2 458 319

Капиталови изисквания за пазарен риск

Пазарният риск е рискът от понасяне на загуби в резултат на неблагоприятно движение в пазарните цени на дълговите и капиталовите инструменти от търговския портфейл и на валутните и стокови инструменти от банков и търговски портфейли.

Към 31.12.2017 г. Групата на Българска банка за развитие няма изчислени капиталови изисквания за пазарен риск. Банката прилага стратегия за минимизирането му чрез използване на относително несложни финансови инструменти и не поддържа на дневни позиции в Търговски портфейл. Откритата валутна позиция на Групата се управлява ефективно и през отчетната година, Групата на ББР е изчислила че няма капиталово изискване за валутен риск към 31.12.2017 г.

Група Българска банка за развитие няма позиции в стоки и стокови деривати.

Капиталови изисквания за операционен риск

Групата на Българска банка за развитие изчислява капиталово изискване за операционен риск по метода на Базисния индикатор. При този подход капиталовото изискване е равно на 15 на сто от средната стойност на годишния брутен доход на Групата за последните три години.

Капиталовото изискване за операционен риск за 2017 г. е 9,207 хил. лв.

Капиталови буфери, общи капиталови изисквания и излишък/(недостиг) на капитал

Към 31.12.2017 година, съгласно Наредба 8 от 24.04.2014 г. на БНБ за Капиталовите буфери в банките, Групата на Българска банка за развитие поддържа следните капиталови буфери:

- Предпазен капиталов буфер в размер на 37,388 хил. лв., равняващ се на 2.5% от сумата на общата рисково претеглена експозиция;
- Капиталов буфер за системен риск в размер на 44,865 хил. лв., равняващ се на 3% от сумата на общата рисково претеглена експозиция;

Общите капиталови изисквания към 31.12.2017 година са представени в следната таблица:

Наименование	(хил. лв.)
Минимални капиталови изисквания на Базовия собствен капитал (4.5%)	67 298
Минимални капиталови изисквания на Капитала от първи ред (6%)	89 730
Минимални общи капиталови изисквания (8%)	119 640
Предпазен капиталов буфер (2.5%)	37 388
Буфер за системен риск (3%)	44 865
Коригирани капиталови изисквания на Базовия собствен капитал (10%)	149 551
Коригирани капиталови изисквания на Капитала от първи ред (11.5%)	171 983
Коригирани общи капиталови изисквания (13.5%)	201 893
Излишък на общия капитал (преди буфери)	619 873
Излишък на общия капитал (след буфери)	537 620

Обезценени експозиции

Групата има въведени вътрешни правила за оценка на риска на всеки контрагент. Оценката се извършва на база на методология, обхващаща текуща финансова информация, изпълнението на инвестиционните проекти и целевото използване на средствата, начина на обслужване на експозициите и информация за състоянието на приетите обезпечения. Кредитите и вземанията се класифицират в три рискови групи в зависимост от резултатите от оценката. Приетите класификационни групи са както следва: "редовни", "наблюдавани" и "необслужвани". Класификацията на рисковите експозиции в компетенциите на Комитета по управление на активите и пасивите и се извършва ежемесечно. Текущо се следи изпълнението на инвестиционните проекти и респективно усвояването на кредитите. На периодичен принцип, но не по-малко от веднъж в годината се извършва преглед и преоценка на предоставените обезпечения, които се одобряват от УС.

Основните показатели за определяне на рисковите групи са финансово състояние на длъжника и изпълнение на проекта, финансиран от кредита, проблеми в обслужването, включително просрочие на лихви и падежирали главници, източници за погасяване и предоставено обезпечение, като вид и възможност за реализация.

При определянето на бъдещите парични потоци, ръководството на Групата използва приблизителни оценки, преценки и предположения на базата на историческия си опит за загуби от активи, които притежават сходни характеристики на кредитен риск, както и на обективни доказателства за обезценка на портфейла от нереализирана в конкретен негов компонент загуба. Аналогичен подход се използва и за оценка на ниво индивидуално значими кредити, като се взема предвид и качеството на обезпеченията. Методологията и използваните предположения, за извършване на приблизителна оценка на размера и периода за получаване на бъдещите парични потоци, се

преглеждат редовно, за да се минимизират разликите между направената приблизителна оценка на загубите и размера на действителните загуби.

Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, оповестяване на обезценени и просрочени експозиции е направено в годишния финансов отчет за 2017 г.

Структурата на финансовите активи на Групата съгласно рисковите класификационни групи по амортизирана стойност е следната:

Към 31 декември 2017 г.	(хил. лв.)			
	Редовни	Наблю- давани	Необ- служвани	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	447,648	-	-	447,648
Вземания от банки	198,910	-	-	198,910
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	267,005	84,936	54,680	406,621
Търговски кредити	217,368	52,873	71,868	342,109
Селскостопански кредити	-	-	2,103	2,103
Потребителски кредити	900	28	-	928
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,972	-	-	1,972
Кредити на други ФИ	24,767	-	44,541	69,308
Други кредити и вземания	21,666	17,436	4,485	43,587
Нетна инвестиция във финансов лизинг	981	63	449	1,493
Вземания от Републиканския бюджет	737,516	-	-	737,516
Ценни книжа на разположение за продажба	291,867	-	-	291,867
Ценни книжа държани до падеж	594	-	-	594
Други финансови активи	727	-	-	727
Общо финансови активи	2,211,921	155,336	178,126	2,545,383

Движение на коректива за обезценки и несъбираемост на кредитите (вкл. финансов лизинг):

(хил. лв.)	2017		
	Индивидуално обезценени	Колективно обезценени	Общо
На 1 януари	143,135	163	143 298
Разходи за обезценки	43,843	-	43,843
Реинтегрирани обезценки	(19,979)	-	(19,979)
Отписани за сметка на обезценки	(9,187)	-	(9,187)
Към 31 декември	157,812	163	157,975

Общата обезценка на рисковите експозиции на Групата е в размер на 157,975 хил. лв. От тях 163 хил. лв. са за редовни кредитни експозиции, с цел допълнителна защита и покриване на съществуващи рискове и загуби, които не могат да бъдат конкретно определени за всяка отделна експозиция. Останалата част от заделените провизии е за класифицираните кредити извън група „редовни“ и е в размер на 157,812 хил. лв.

Обезценените експозиции на Банката изцяло са формирани от предоставени кредити на клиенти в страната.

Информация за признати АВКО и АЕЗ при прилагане на стандартизиран подход за кредитен риск

При определянето на кредитното качество на една експозиция Групата на ББР използва кредитните оценки на признатите от БНБ Агенция за външна кредитна оценка (АВКО) Standard & Poor's, Moody's или Fitch. В случай на наличие на повече от една оценка от АВКО се прилагат разпоредбите на чл. 138 от Регламент (ЕС) 575/2013 г.

Оценки на АВКО се използват при клас експозиции Вземания или условни вземания от институции и вземания от чуждестранни централни правителства предвид отсъствието на такива за останалите класове експозиции.

В таблицата по-долу са представени експозициите на Банката към контрагенти, за които има присъдено кредитно качество от призната АВКО.

Степен на кредитно качество	Стойност на експозициите	(хил. лв.) Рисково претеглена стойност на експозициите
1	-	-
2	74 039	14 808
3	9 899	4 897
4	10	5
5	3 756	3 686
6	2 794	4 192
Общо	90 498	27 588

В зависимост от кредитното качество на контрагентите и остатъчния срок до падежа на експозициите, се определя рисково претеглената стойност, която участва при определяне на капиталовите изисквания за кредитен риск.

Свободни от тежести активи

31.12.2017	Балансова стойност на активи, обременени с тежести	Справедлива стойност на активи, обременени с тежести	(хил. лв.) Балансова стойност на активи, свободни от тежести
ОБЩО Активи	18 193		2 440 408
Заеми при поискване	-	-	496 637
Капиталови инструменти	-	-	2 633
Дългови ценни книжа	7 651	7 651	281 824
Заеми и аванси, различни от заеми при поискване	10 542	-	1 587 150
Други активи	-	-	72 164

Вътрешни модели за пазарен риск

Групата на Българска банка за развитие не използва вътрешни модели за пазарен риск.

Експозиция към операционен риск

При изчисляване на капиталовите изисквания за операционен риск Групата на Българска банка за развитие използва Подхода на базисния индикатор.

Капиталови инструменти в банковия портфейл

Притежаваните от Групата на Българска банка за развитие капиталови инструменти са в размер на 2,634 хил. лв. и са с несъществен дял (0.1%) в сумата на активите на Банката. Те не оказват съществено влияние върху дейността и резултатите на Групата.

Лихвен риск в банковия портфейл

Естество на лихвения риск, основни предположения и честота на измерването на лихвения риск
Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, равностойно оповестяване е направено в годишния финансов отчет за 2017 г.

Колебливост на дохода при прилагане на лихвени шокове

Съгласно чл. 434, ал.2 от Регламент (ЕС) 575/2013, равностойно оповестяване е направено в годишния финансов отчет за 2017 г.

Секюритизация

В своята дейност Групата на Българска банка за развитие не прилага секюритизация.

Техники за редуциране на кредитен риск

С цел по-голяма сигурност и минимизиране на кредитния риск, Групата предоставя обезпечени кредити на своите клиенти, като спазва принципа на достатъчност и ликвидност на обезпеченията. Приетите обезпечения се завеждат по пазарна стойност, като оценката на дълготрайните активи се извършва от лицензиран оценител. Приетите като обезпечение движими и недвижими вещи и имоти задължително се застраховат. Периодично се анализират приетите обезпечения от гледна точка на евентуални изменения в стойността им и при констатирана промяна, с която се нарушава изискването за достатъчност на обезпечението, Банката изисква допълването им в определен срок. Групата приема следните основни видове обезпечения:

- Всички недвижими имоти и вещи права върху тях - чрез учредяване на законова или договорна ипотека;
- Предприятия и дялове - чрез учредяване на особен залог на предприятие, или дял от търговско дружество (ООД, АД);
- Краткотрайни и дълготрайни материални активи - чрез учредяване на реален или особен залог;
- Ценни книги - чрез учредяване на реален или особен залог;
- Парични вземания по банкови сметки - чрез учредяване на реален или особен залог;
- Благородни метали, злато, бижута, произведения на изкуството, скъпоценни камъни - чрез учредяване на реален залог;
- Поръчителство и гаранции - чрез сключване на договор за поръчителство и приемане на банкови гаранции;
- Застрахователни полици.

В процеса на редуциране на кредитния риск Групата на Българска банка за развитие използва само част от изброените по-горе обезпечения. Обезпечената защита се осигурява от активи, които са

достатъчно ликвидни и имат сравнително непроменлива във времето стойност.

Обезпеченията, които Групата използва за редуциране на кредитния риск са финансови обезпечения (блокирани парични средства и заложен ДЦК на българското правителство), защита с гаранции и жилищни и търговски ипотечи, които отговарят на изискванията на чл. 208 на Регламент (ЕС) 575/2013. При признаване на финансовите обезпечения за редуциране на кредитния риск, Групата следи за изпълнението на условията за ниска корелация, правна сигурност и оперативните изисквания.

Обезпечения, използвани за редуциране на кредитния риск - към 31.12.2017 г.

	Финансови обезпечения		Обезпечение жилищен имот	Обезпечение търговски имот	Защита с гаранции
	Блокирани парични средства	Заложени ДЦК			
(хил. лв.)					
По класове експозиции - балансова и задбалансова част					
Институции	10 542	-	-	-	-
Субекти от публичния сектор	-	-	-	-	-
Предприятия	70 657	-	-	-	-
На дребно	433	-	-	-	-
Обезпечени с недвижим имот	-	-	14 037	30 956	-
Експозиции в неизпълнение	426	-	-	-	-
Общо	82 058	-	14 037	30 956	-

При редуциране на кредитния риск Групата на ББР не използва балансово и задбалансово нетиране и кредитни деривати.

Ливъридж

Група Българска банка за развитие изчислява отношението на ливъридж като разделя размера на капитала от първи ред на сбора от стойностите на експозициите по всички активи и задбалансови позиции, които не са приспаднати при определянето на капитала от първи ред, в проценти, изпълнявайки изискванията на чл. 429 от Регламент (ЕС) 575/2013.

Към 31.12.2017 година коефициентът на ливъридж на Групата е в размер на 21.90%.

Политика и практика за възнагражденията

Информация относно процеса на взимане на решения, използван при политиката за възнагражденията, състава и отговорностите на комитета по възнагражденията.

Политиката за формиране на възнагражденията е разработена на основание Наредба 4 на БНБ за изискванията към възнагражденията в банките и е приета от Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ АД.

Органите, които взимат участие в процеса на одобряването и контрола на политиката за възнагражденията са:

- Надзорният съвет;
- Комитетът за възнагражденията;
- Звената с контролни функции.

Предвид спецификата на **Банката** – притежавана от държавата финансова институция, чийто функции и цели са свързани с подкрепа на определени дейности и политики, а не с постигането на максимална печалба, формирането на променливо възнаграждение е неподходящо за ББР.

С оглед на тази специфика през 2015 г. бе осъществен цялостен преглед на документите в областта на човешките ресурси. В резултат, през декември 2015 г. бе приет единен интегриран Наръчник за човешките ресурси, изменен и допълнен през 2017 г. В частта му, отнасяща се до възнаграждението на мениджърите и служителите, Наръчника предвижда то да бъде съставено единствено от компоненти с характер на постоянно възнаграждение по смисъла на Директива ЕС 2013/36 и Насоките за добри практики по отношение на възнаграждението на ЕБО (EBA/GL/2015/22, Насоките).

Надзорният съвет взема решения за определяне на възнагражденията на членовете на УС на банката. Решения за определяне на възнагражденията на всички останали лица се взимат от УС на банката.

Надзорният съвет отговаря за одобрението и поддържането на политиката за възнаграждения на банката, приема и контролира прилагането и периодичното преглеждане (най-малко веднъж годишно) на Политиката. Също така одобрява последващи промени в политиката за възнагражденията и наблюдава и анализира техните ефекти.

Основно задължение на Надзорния съвет е да гарантира, че политиката за възнагражденията на банката насърчава разумното и ефективно управление на риска, не стимулира прекомерното поемане на риск и не ограничава банката да изгражда и поддържа стабилна капиталова база.

В изпълнение на изискванията на чл. 6 от Наредба № 4 на БНБ в ББР е създаден Комитет за възнагражденията. Членовете на Комитета са: председателят на Надзорния съвет (НС), зам.-председателя и негов член.

Комитетът за възнагражденията изпълнява следните функции:

- Отговаря за изготвянето на препоръки към НС за възнагражденията на членовете на УС на банката;
- Отговаря за изготвянето на препоръки към УС за възнагражденията на всички останали лица от Групите II и III, класифицирани според настоящата Политика;
- Подпомага НС при разработване на цялостната политика за възнагражденията;
- Има достъп до независими становища, изработени от вътрешни и външни лица, по отношение на възнагражденията и докладваната информация от и към висшия ръководен персонал;
- Прави преглед на избора на външните консултанти по възнагражденията, които НС е решил да наеме;
- Съдейства на НС при контрола върху структурата на системата за възнаграждения и нейното управление;
- Комитетът отговаря за контрола върху извършването на основния и независим преглед на политиките и практиките за възнагражденията;
- Има достъп до всички данни и информация, свързани с процеса на вземане на решения от страна на НС, засягащи изграждането и прилагането на системата за възнаграждения;
- Осигурява подходящо участие в периодичния преглед на политиките и процедурите за възнагражденията на основание чл. 5, ал. 2 от Наредба № 4 на управление „Вътрешен одит на групата”;

- При поискване, предоставя информация за извършените дейности на НС и ОСА.

Информация относно връзката между възнаграждението и резултатите от дейността

Изградената в ББР система за формиране на възнагражденията не включва връзка между финансовия резултат или други финансови измерители от една страна, поемането на риск от друга и възнаграждението от трета. Политиката не насърчава прекомерното поемане на риск от страна на служителите.

Основни структурни характеристики на системата за възнаграждения, информация относно критериите, на базата на които се определя правото за придобиване на акции, опции и променливи възнаграждения. Основни параметри и обосновка на схемите за променливо възнаграждение и други материални стимули.

Възнагражденията в ББР се формират от следните компоненти, съгласно утвърдената Политика за управление на човешките ресурси:

Постоянно (не се влияе от резултатите и поетия риск) – определя се на база на позицията, която заема съответния служител в зависимост от отговорностите, които поема и съответния професионален опит и функционални отговорности за длъжността по длъжностна характеристика или договор за управление. Постоянното възнаграждение се състои от:

- брутно месечно трудово възнаграждение;
- други постоянни плащания, предоставяни по преценка на банката, независещи от постигнатите й финансови резултати и несъздаващи стимули за поемане на риск.

Другите постоянни плащания са два вида:

- допълнителни постоянни плащания (предоставяни по преценка на работодателя на всички служители допълнителни плащания, като социални разходи или допълнително изплащане на еднаква за всички служители част от месечното възнаграждение за Коледни или Великденски празници);
- допълнително постоянно възнаграждение – отговарящо на изискванията на Насоките за класифициране като постоянно (предварително определено, прозрачно, не подлежи на изменение, не е обвързано с ролята на служителя в организацията и т.н.).

Променливо възнаграждение (базирано на постигнати резултати) – не се прилага в ББР.

Банката е приела списък на категорията персонал в дружествата, за който са приложими разпоредбите на Наредба № 4 на БНБ от 2010 г. за изискванията към възнагражденията в банките. Освен висшия ръководен персонал (членове на НС и УС), този списък включва и всички началници на управления и самостоятелни отдели в банката и дъщерните дружества.

Събития настъпили след датата на отчета

На редовно Общо събрание на акционерите на Българска банка за развитие АД, проведено през месец юни 2018 год., след като се взе предвид ефекта от въвеждане на МФСО 9 /в сила от 01.01.2018г./, който намалява печалбата за разпределение с 11 286 173,69 лв. т.е. от 20 144 587,20 лв. на 8 858 413,51 лв., бе взето решение от печалбата на Банката за 2017 г. да се отчисли за фонд „Резервен“ в размер на 10 на сто, равняващи се на 885 841,35 лв., а останалата част от печалбата за 2017 г. да се бъде заделена за допълнителни резерви на Банката.